

TECHNOLOGIEPACT BRAINPORT

UITDAGINGEN VOOR NEDERLAND EN BRAINPORT REGIO EINDHOVEN

Nederland staat, net als andere westerse landen, op een kruispunt. Welke weg slaan we in om antwoord te vinden op de vraag waar we over twintig jaar ons brood mee verdienen? Het pensioenstelsel kraakt net als de woningmarkt en de arbeidsmarkt. En de solidariteit in de zorg komt onder druk. Dreigt er kaalslag of is er perspectief? Een neerwaarts toekomstperspectief kan verlamrend werken. Dat is wel het laatste wat we nodig hebben.

Brainport Regio Eindhoven biedt perspectief. Zelfs in de huidige crisistijd blijft Brainport Regio Eindhoven haar motorfunctie voor de BV Nederland vervullen. Als hotspot van de innovatieve maakindustrie en industrieel design is de regio hét zwaartepunt van de topsector High Tech Systemen & Materialen (HTSM) en één van de zwaartepunten van de topsectoren Creatieve Industrie, Life-Sciences & Health, Agrofood en Energie. De regio vormt een internationaal erkend ecosysteem, waar bedrijven als ASML, DAF, NXP, Océ, Philips en VDL in ketens met MKB'ers (o.a. verenigd in Brainport Industries) samen werken aan de ontwikkeling en fabricage van hoogwaardige innovatieve producten en toepassingen. Mede dankzij deze intensieve samenwerking van bedrijven en met kennisinstellingen zoals TU/e, Fontys, TNO en Holst Centre nemen deze bedrijven binnen niches topposities in op de wereldmarkt. Veelal leveren zij daarbij een bijdrage aan het oplossen van de grote maatschappelijke vraagstukken van dit moment. Denk daarbij aan de zorg, energievoorziening en mobiliteit.

Eén van de belangrijkste noodzakelijke veranderingen betreft de flexibilisering van de arbeidsmarkt gecombineerd met het realiseren van een veel groter aantal ondernemende talenten in de technologie. De nationale plannen – Human Capital Agenda's, Masterplan Bèta Techniek – liggen er, maar het ontbreekt aan voldoende uitvoeringskracht. Daarom is het Techniekpact urgent. Een nationaal pact, een afsprakenkader en samenwerkingsagenda gekoppeld aan de topsectoren, dat kapitaliseert op regionale uitvoeringskracht.

De regio wil met het Technologiepact Brainport voorop lopen. Als meest kennisintensieve regio van Nederland kan Brainport Regio Eindhoven zich geen enkel tijdsverlies permitteren bij het nog intensiever stimuleren van bètatechniek. De druk op de arbeidsmarkt in dit hart van de Nederlandse kennis- en maakindustrie is daarvoor te groot. De dynamiek en het specifieke karakter van het regionale ecosysteem vragen om maatregelen die wellicht elders minder urgent zijn. Het tekort aan bètatechnisch talent, zowel als het aankomt op vakmanschap als op kenniswerk, zorgt namelijk nu al voor het mislopen van economische groeikansen. Bij deze tekorten gaat het niet alleen om volume, maar ook om kwalificaties en kwaliteit in onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven.

Brainport Regio Eindhoven wil daarom graag tot een partnership komen met dit nieuwe kabinet. Een partnership om gezamenlijk te werken aan één van de grote uitdagingen waar Nederland voor staat.

DE AANPAK

De afgelopen jaren is in Brainport Regio Eindhoven door velen al hard gewerkt aan het stimuleren van bètatechniek, ondernemerschap en creativiteit in het onderwijs, in het onderzoekveld en in het bedrijfsleven. Onder meer en met succes via de TOA (Techniek-Onderwijs-Arbeidsmarkt) aanpak gericht op (zij) instroom, doorstroom en het aantrekken van bètatechnisch talent. Inzet van expertise van Tilburg University is hierbij zeer waardevol gebleken. Ook zijn als onderdeel van de Brainport 2020 agenda plannen ontwikkeld met andere partners in Brabant en Zuidoost-Nederland. Het is echter niet voldoende. Effectievere uitvoering en intensivering zijn nodig, waarbij een stevig partnerschap met nationale stakeholders – de ministeries EZ, SZW, OCW, koepels van werkgevers en werknemers, O&O-fondsen – noodzakelijk is. Daarom zijn wij positief over het beleidsvoornemen van het kabinet en werken wij vanuit graag mee aan de totstandkoming van een nationaal Techniepact.

Dit **Technologiepact Brainport** doet een voorzet voor de stimulerende maatregelen die door regio en rijk als extra impuls dienen te worden opgepakt. Dit pact is opgesteld op initiatief en onder regie van de Stichting Brainport, in nauw overleg met de Taskforce TOA\Werken in Brainport en het Captains of Industry Overleg in Brainport Regio Eindhoven. Het betreft nadrukkelijk een pact met nieuwe initiatieven, waarin met kracht en focus wordt voortgebouwd of nieuw wordt ingezet op die zaken die daadwerkelijk effect opleveren. Daarnaast lopen tal van initiatieven die nationale doelen met betrekking tot het techniepact al adresseren, zoals het nieuwe programma Focus en Passie voor Techniek, dat doorgaande leerlijnen van VMBO tot WO met state-of-the-art faciliteiten wil creëren voor de in de regio sterke topsectoren. Deze initiatieven wil de regio met kracht doorzetten.

De regio beschikt over een ambitieuze visie en een uitstekende governance structuur om nieuwe initiatieven snel en daadkrachtig uit te kunnen voeren. Daarnaast laat dit Technologiepact Brainport zien dat deze regio ook niet zonder de steun en partnership van het rijk kan. Deze samenwerking is van essentieel belang om ons economisch groeivermogen tot het maximum te benutten en daardoor duurzame werkgelegenheid te behouden.

ONMISBARE EN URGENTE IMPULSEN VAN REGIO EN RIJK

ACTIELIJN 1

Realiseren hogere instroom in bètatechnische opleidingen en arbeidsmarkt

1a: Instroom in bètatechnische opleidingen op VMBO, MBO, HBO en WO niveau

🎯 REGIO IMPULS

- A. Realiseren van een curriculum met bètatechniek**, ondernemerschap en creativiteit voor groep 7 en 8 op iedere basisschool. De regionale partners willen deze thema's op een structurele wijze in het Basis Onderwijs aanbod positioneren, waaronder iedere basisschool (individuele leerkrachten en schooldirecteuren) dit kan realiseren.
- B. Instellen van een Captains of Education overleg** in de regio tussen de scholen in het voortgezet onderwijs, het bedrijfsleven en de regionale overheid met als doel het voortgezet onderwijs nauw te betrekken bij de arbeidsmarktuitdagingen in Brainport Regio Eindhoven.
- C. Optimaliseren van de instroom** van Nederlandse en internationale studenten in relatie tot de vraag vanuit het bedrijfsleven. Dit gebeurt door het maximaal benutten van bestaande wettelijke mogelijkheden (zoals collegegelddifferentiatie) om de instroom te sturen.
- D. Zorgen dat iedere afgestudeerde** van Pabo's in de regio een techniekaantekening heeft. Pabo's in de Brainport Regio Eindhoven hebben Wetenschap en Techniek (W&T) structureel in hun curriculum opgenomen en verbinden W&T met cultuureducatie en ondernemerschap. Iedere student behaalt vóór afstuderen een basisaantekening Wetenschap en Techniek. De Pabo's realiseren tevens de bijscholing op dit gebied voor bestaande docenten in het onderwijs.

🌐 NATIONALE IMPULS

- 1. Beloon basisscholen** die de keuze voor bètatechniek, ondernemerschap en creativiteit als profiel stimuleren extra vanuit de prestatiebox.
- 2. Stel incentives op voor onderwijsinstellingen** gericht op minimaal 50% NT/NG profielkeuze bij iedere Havo- en VWO-school. Specifiek zijn incentives nodig ten gunste van de keuze voor Wiskunde B en D.
- 3. Uitbreiden van het succesvolle programma Jet-Net** van het Platform Bèta Techniek met activiteiten voor (V)MBO- en VO-scholieren en hun ouders. Deze nieuwe activiteiten dienen te worden uitgevoerd met nationale middelen en maken in de regio gebruik van de succesvolle uitvoeringskracht van het programma Focus en Passie voor Techniek.
- 4. Versoepel de toepassing van regels** rond 'taalbeleid' (te behalen referentieniveaus) voor eenzijdig getalenteerde bètaleerlingen. Zodoende worden zij door de verscherpte taaleis niet geremd in hun ontwikkeling en komen zij als potentieel goede vakmensen beschikbaar voor de technische beroepssector.

1b: Aantrekken van (internationaal) bètatechnisch talent

🎯 REGIO IMPULS

- E. Opzetten van het Brainport Talent Centre** ('The Box'): een online talent community, waarbij talent en werkgevers elkaar op een vernieuwende interactieve manier ontmoeten. Primaire doel is intensieve samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen als het gaat om het delen van talent: optimale matching tussen talenten en werkgevers, arbeidsmobiliteit stimuleren, gezamenlijke sourcing. Een belangrijk uitgangspunt is dat de talenten zelf centraal staan.
- F. Intensiveer het Brainport International Community programma** door het opzetten van een integraal wervingsprogramma van bedrijfsleven en onderwijsinstellingen om (inter) nationaal bètatechniek talent te rekruteren en behouden, ook via EU mobility projecten.

🌐 NATIONALE IMPULS

- 5. Bied een warm welkom** aan buitenlandse kenniswerkers: maak van expat centres een one-stop-shop voor internationale kenniswerkers: breid daartoe de dienstverlening uit en maak die toegankelijk voor een grotere doelgroep zoals onderzoekers, kenniswerkers uit EU-landen (pilot definitief maken), grensarbeiders en (zoekjaar) studenten.
- 6. Vereenvoudig de toegankelijkheid** van Nederland voor kort verblijvende kenniswerkers op MBO-4, HBO en WO-niveau voor alle technologiebedrijven bij succesvol verloop van de pilot kortverblijf.

ACTIELIJN 2

Verhogen kwaliteit onderwijs op alle niveaus passend bij de behoefte van topsectoren

REGIO IMPULS

- G. Blijvende inzet op fysieke clustering** van doorlopende leerlijnen. Voor Automotive engineering op de AutomotiveCampusNL, voor procestechnologie op het Food Tech Park Brainport en voor HTSM op het TU/e Science Park met wetenschappelijk onderwijs op één locatie.
- H. Bedrijven uit de regio garanderen** stage- en opleidingsplaatsen, opdrachten en projecten voor MBO, HBO en WO-studenten afkomstig van locaties waar doorlopende leerlijnen zijn geclusterd en ontwikkelen daarvoor instrumenten, zoals gedaan in het Convenant Duale route Installatietechniek.
- I. Zorgen voor individuele begeleiding** van leerlingen in het voortgezet onderwijs en vroegtijdige schoolverlaters met een bèta profiel naar een technische opleiding of baan.

NATIONALE IMPULS

- 7. Versterk de mogelijkheden voor bedrijven** om Partner in Education te zijn door bedrijven die deelnemen aan bètatechniek-promotie- en educatieprogramma's te steunen met een fiscaal instrument vergelijkbaar met de WBSO systematiek: Wet Bevordering Techniek Promotie.
- 8. Maak structurele middelen vrij** voor de implementatie van de Technologieroute voor VMBO en MBO uit de Experimenteerwet en topopleidingen die onderdeel zijn van doorlopende leerlijnen naar voorbeeld Centra voor Expertise en wetenschappelijke toponderzoekscentra. Andere mogelijkheden zijn onbelaste scholarships en een innovatief (sociaal) leenstelsel. Momenteel stroken de nationale ambities niet met de middelen die hiervoor worden vrijgemaakt.
- 9. Bevorder de inzet van duale aanstellingen** bedrijf/kennisinstelling en de inzet van medewerkers uit bedrijven in het onderwijs. Regelgeving terzake bevoegdheid en onderwijsuitvoering in het MBO vormt nu onnodige belemmeringen. Praktijklessen van medewerkers uit het bedrijfsleven dienen te worden aangemerkt als onderwijstijd.

ACTIELIJN 3

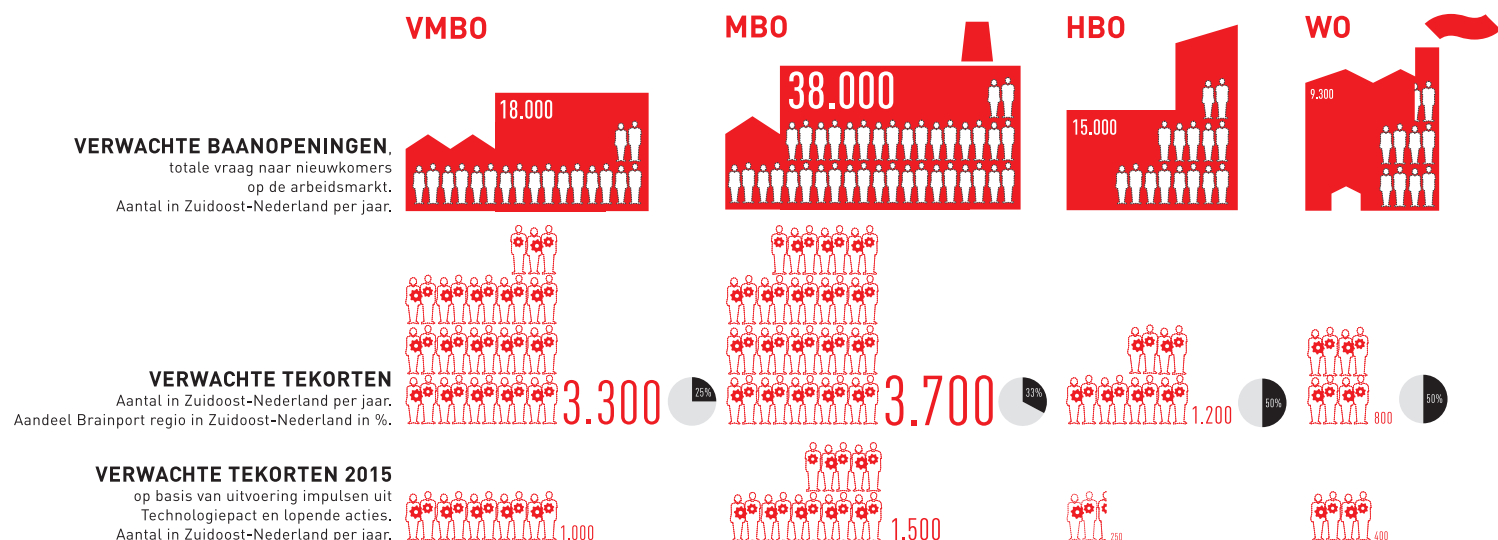
Behouden en onderhouden van mensen in de techniek

REGIO IMPULS

- J. Er komen career centres** bij Fontys en TU/e om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken en (inter)nationale bètatechniek-studenten te behouden voor de regio. Dit wordt gekoppeld aan het lopende Brabant Talents programma, mede in samenwerking met Tilburg University en andere hoger onderwijsinstellingen.
- K. Er komt een pilot voor het aanbieden van werkgaranties** binnen de Brainport regio voor bètastudenten-studenten uit MBO, HBO en WO die zijn afgestudeerd op locaties waar doorlopende leerlijnen geclusterd zijn.
- I. Bevorder de inzet van bètatechnische expertise** en waardevolle ervaring van oudere werknemers in de regionale economie door inzichtelijk maken van competenties, effectieve begeleiding van werk naar werk en structurele inzet op leven lang leren.

NATIONALE IMPULS

- 10. Instellen van een nationale werkgroep** bestaande uit ministeries EZ, SZW, OCW, koepels van werkgevers en werknemers, O&O-fondsen en regionale stakeholders gericht op het ontwikkelen van een dynamische arbeidstijdaanpassingsregeling, RETAIN: Regeling Efficiënte en Tijdelijke Arbeidstijdaanpassing en INvestering in scholing. Doel is het organiseren van werkzekerheid voor bètatechnisch opgeleiden van alle leeftijden (onderhoud van vakmanschap en het bevorderen van zij-instroom). Hierbij wordt onder andere gekeken naar het voorbeeld van Duitse Kurzarbeit-regeling in combinatie met scholingsmaatregelen.
- 11. Vergroot de bekendheid** van bestaande regelingen en carrièremogelijkheden zodat het aantal afgestudeerde internationale bètatechniek-talenten dat na afronding van studie of promotie voor een technische baan in Nederland blijft minimaal verdubbeld. Deze talenten krijgen toegang tot de expat centra. Daarnaast zal de SER in maart aanbevelingen doen omtrent dit onderwerp.

Bron: Berekening obv %overschot/tekort en technische werkgelegenheid (ROA [2011] en Bureau Louter [2010])

ACTIELIJN 4

Strategische samenwerking

4a: Strategische Communicatie

REGIO IMPULS

M. Maak carrièrekansen integraal onderdeel van de communicatiestrategie van Brainport Regio Eindhoven. Zo wordt de regio gepositioneerd als 'employer brand'. Deze rode draad wordt ook doorgetrokken richting activiteiten gericht op het aantrekken van buitenlandse investeringen, internationale R&D samenwerking en handelsbevordering.

NATIONALE IMPULS

12. Investeer in een imagocampagne voor hightech sector als innovatief, maatschappelijk en internationaal en verbeter de waardering voor vakmanschap en ingenieurs naar voorbeeld campagne Brainport Regio Eindhoven, 'slimste regio van de wereld'. De landelijke uitrol van de high tech ontdekkingsroute van de Dutch Technology Week vormt hiervoor een bouwsteen.

4b: Talent Intelligence

Genereren, bundelen en delen van beleidsrelevante informatie en stuurparameters over de arbeidsmarkt, wet- en regelgeving en wereldwijde trends, best en next practices.

REGIO IMPULS

N. Opschalen van de e-portfolio pilot Let's Connect om de noodzakelijke dynamisering van de arbeidsmarkt in de industrie te faciliteren en een arbeidsmarktdashboard te creëren. Eerste stap hierbij is de pilot Human Capital Ecosysteem voor de automotive sector (HCEa) waarin studenten, werknemers en werkzoekenden in een personal data store hun employability vorm geven en delen met werkgevers, opleiders en bemiddelaars.

NATIONALE IMPULS

13. Bij elkaar brengen van vertegenwoordigers van zowel nationaal niveau (ministeries EZ, SZW, OCW, Nuffic, koepels van werkgevers en werknemers, O&O-fondsen) alsmede vertegenwoordigers van relevante technologieregio's (Brainport Regio Eindhoven, regio Twente) en het expertisecentrum Tilburg University, om beleidsrelevante gegevens op macro en micro niveau bij elkaar te brengen. Er is onder meer behoefte aan betere 'business intelligence' met betrekking tot de toekomstige behoefte aan talent (kwalitatief en kwantitatief) en internationale best practices.

4c: Samenwerking regio – rijk – Brussel

REGIO IMPULS

O. Stichting Brainport biedt als vertegenwoordiging van de triple helix van bedrijven, kennisinstellingen en overheden uit de Brainport Regio Eindhoven aan het rijk haar partnerschap aan in het kader van het Techniekpact en als pilotregio voor nieuwe arbeidsmarkt initiatieven. Hiervoor wordt een effectief en actiegericht overleg georganiseerd tussen regio en rijk (en Europa). Concrete pilot op korte termijn is de Technologieroute uit de Experimenteerwet.

Brainport Regio Eindhoven is een toptechnologische broedplaats voor innovatie en de thuisbasis voor bedrijven, kennis- en researchinstellingen van wereldklasse. Samen bedenken en maken zij de technologie van morgen die bijdraagt aan een veilige, groene en zorgzame samenleving en aan duurzame economische ontwikkeling van Nederland. Brainport, slimste regio ter wereld 2011, omvat Zuidoost-Brabant en is de spil van een netwerk dat zich over Zuidoost- Nederland en de landsgrenzen uitstrekt. De vijf speerpuntsectoren zijn High Tech Systems & Materials, Food & Technology, Automotive, Lifetec & Health en Design.